

2^e DALTONSCHOOL

Pestprotocol

versie 22/23

1. Waarom een pestprotocol

Wij beseffen dat de sfeer waarin een kind opgroeit van groot belang is. Wij willen graag dat kinderen zich veilig en thuis voelen op school, dan kan een kind zich goed ontwikkelen. Daarom proberen we een ongedwongen en open sfeer te creëren met onderling respect en begrip voor elkaar. Onderdeel van deze sfeer (optimaal pedagogisch klimaat) is dat we proberen te voorkomen dat kinderen elkaar pesten. Toch kan het gebeuren dat op de 2e Daltonschool pesten voorkomt. In dit protocol leggen we vast hoe we pestgedrag benaderen. Wat we doen om pesten te voorkomen, hoe we pesten signaleren en hoe we handelen als pesten toch voorkomt. We willen zo een helder beleid voeren ten aanzien van pesten waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende gevallen. Zo hopen we op een prettig schoolklimaat waar ouders en leerlingen zich thuis voelen en worden uitgenodigd mede vorm te geven aan een goede sfeer in onze school.

2. Uitgangspunten

Het pestprotocol is gebaseerd op een aantal uitgangspunten. Deze zijn:

- Pesten wordt door alle betrokkenen, medewerkers van de school, medewerkers van de TSO, externe medewerkers, ouders en kinderen, onderkend als een probleem.
- De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
- Leerkrachten, medewerkers en ouders moeten alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt nemen zij duidelijk stelling in tegen dit gedrag en ondernemen zij actie.
- Als het pestgedrag nogmaals voorkomt, volgt de school de procedure zoals beschreven in dit pestprotocol.
- Dit pestprotocol wordt door het hele team van de 2e Daltonschool onderschreven en ter inzage aangeboden.

3. Wanneer spreken we van pesten

We maken een onderscheid tussen plagen en pesten. Deze begrippen worden regelmatig door elkaar gebruikt, maar er is een duidelijk verschil. We spreken over plagen wanneer er sprake is van gelijkwaardigheid tussen de betrokkenen en het vertoonde gedrag plaatsvindt in een positieve sfeer. De kinderen nemen elkaar in de maling, dagen elkaar uit, zonder dat dit door de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Het plagen heeft een pedagogische waarde: kinderen leren voor zichzelf op te komen en met conflicten om te gaan. Bij pesten gaat het om een combinatie van:

Machtsverschil: het gepeste kind is jonger, kleiner, verbaal of fysiek minder sterk, minder machtig of staat tegenover een meerderheid.

Schade: er ontstaat lichamelijke, materiële en/of geestelijke schade.

Duur: het pesten houdt niet na één keer op, maar gebeurt vaker of houdt langere tijd aan.

Herhaling: het gaat vaak om dezelfde pester(s) die het op één slachtoffer gemunt hebben.

Definitie: "Pesten is systematisch geweld (psychisch, fysiek of seksueel) van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer andere leerlingen, die niet (meer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen."

4. Vormen van pestgedrag

Verbaal

- Vernederen: "Haal jij de bal maar, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen".
- Schelden: "Viespeuk, etterbak, mietje" enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken. (rooie, dikke, dunne, flapoor enz.)

Fysiek

- Trekken, duwen of spugen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten.
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie

- Steun zoeken bij andere kinderen zodat het kind niet wordt uitgenodigd door andere kinderen.
- Buitsluiten: het kind mag bijvoorbeeld niet meedoen met spelletjes

Stelen of vernielen van bezittingen

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: schriften bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas.

Specifiek via sociale media

- Schelden of bedreigen via Whatsapp, Facebook of andere social media netwerken
- Vervelende foto's en/of filmpjes van de ander op sociale media plaatsen

5. De betrokkenen in de klas

Het gepeste kind

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pesters. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak juist fysiek wel de sterksten uit de groep. Ze permitteren zich een agressieve houding en reageren met dreiging van geweld of de indirecte inzet daarvan. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Hier gaat een grote dreiging van uit naar de groep. Het komt ook regelmatig voor dat een pester een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer was. Om te voorkomen het mikpunt van pesten te zijn, kan een kind in een andere omgeving een pester worden. Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke niet echt aan de orde is.

Ook pesters kunnen last hebben van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vrienden op lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen. Pesters lopen kans op een afwijkende sociale ontwikkeling, als het pesten frequent voorkomt, met alle gevolgen van dien.

De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen in een groep zijn niet direct betrokken bij pesten. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en daarom mee doen. Meisjes kunnen meedoen met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan mee pesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Het heeft zeker zin om op te staan tegen pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen door bijvoorbeeld tegen de pesters te zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen graag bij de norm en de grote groep en zijn niet bereid en ook niet in staat om grote risico's te lopen waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien,

dit in tegenstelling tot de ervaren pester. Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol.

6. Te verwachten gevolgen bij de aanpak van pesten

Bij het gepeste kind

Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag, het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen en zorgt voor een probleem bij de erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste kinderen zeggen niets en kunnen zich eenzaam voelen. De angst wordt vaak eerst nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders omdat kinderen bang zijn dat het pesten erger zal worden.

Bij de pester

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens, maar helaas zijn ze onmachtig door het ontbreken van de juiste vaardigheden.

In de groep

Het is goed om te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer. Ook zijn er kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel iets gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Behalve de pester moeten ook de ouders doordrongen raken van het ongewenste pestgedrag.

7. Maatregelen en procedure

Preventieve maatregelen

1. Schoolregels en klassenregels. De leerkracht bespreekt met de leerlingen de schoolafspraken in de zogeheten 'gouden weken'; dit zijn de eerste weken van het schooljaar die erg belangrijk zijn voor het vormen van een veilig pedagogisch klimaat in de klas en school. Ook stellen de groepen met de eigen klas afspraken op met de leerlingen. Dit werkt het beste wanneer kinderen wordt gevraagd naar wat zij belangrijke afspraken vinden, zo voelen de kinderen zich meer eigenaar van de afspraken die er gemaakt zijn.

2. Methode ter ondersteuning van de sociale weerbaarheid en emotionele ontwikkeling; de SOEMO kaarten. Middels de SOEMOKaarten behandelen de leerkrachten van de groepen 1 t/m 8 verschillende thema's vanuit een doorgaande lijn. Deze onderwerpen kunnen in een zelf gekozen volgorde besproken worden zodat er ingespeeld kan worden op een actueel levend thema in de groep. Elke kaart behandelt een sociaal-emotioneel woord, bijvoorbeeld: 'alleen', 'heimwee', 'zenuwachtig'. Soms leert een kaart vaardigheden aan, bijvoorbeeld 'je spullen leren terug vragen' of 'belangstelling tonen voor een ander'. Ook brengen de kaarten vergissingen van kinderen aan de orde, bijvoorbeeld 'als een vriendje bij mij thuis speelt, ben ik de baas', of 'als iemand mij een klap geeft, mag ik terug slaan'.
3. Methode Discussiëren kun je leren (DKJL) in de groepen 5 en 7. De stichting DKJL geeft in zowel de groepen 5 en 7 een lessenreeks waarbij kinderen over actuele thema's met elkaar leren discussiëren. Één van deze thema's is bijvoorbeeld het gebruik van sociale media. Kinderen leren een stelling in te nemen, ze leren zich te verplaatsen in een ander, een belangrijk effect van de methode is het voorkomen van vooroordelen en begrip leren krijgen voor de ander.
4. Beloningssystemen in de groepen: de groepen in school worden gestimuleerd om te werken aan de hand van een beloningssysteem. Op deze manier wordt positief gedrag vergroot en beloond. Een voorbeeld van een beloningssysteem dat wij gebruiken is 'Classdojo'. Dit is een digitaal systeem waarbij zowel op individueel niveau als op groepsniveau punten toegekend kunnen worden aan de leerlingen.
5. Relatie leerling, leerkracht en ouders. Door het voeren van onder andere startgesprekken, waarbij het kind aanwezig is bij het gesprek, stimuleren we een open vorm van communicatie. Wanneer er gevoeligheden liggen bij het kind of bij de ouder(s) die van invloed kunnen zijn op het sociaal functioneren van een kind kan dat op zo'n moment besproken worden. Dit kan ervoor zorgen dat bijvoorbeeld pestgedrag eerder wordt gesignaleerd of voorkomen wordt.
6. De Leerlingenraad. Op de 2e Daltonschool is er een leerlingenraad aanwezig met afgevaardigde leerlingen uit de groepen 5 t/m 8. Maandelijks komt deze raad bijeen samen met een afgevaardigde leerkracht. In deze raad koppelen de kinderen terug welke thema's er spelen in de groepen en wat de wensen van de kinderen zijn. De kinderen uit de raad wordt ook gevraagd mee te denken over verschillende vraagstukken in school. Op deze manier worden kinderen meer betrokken bij het onderwijs en proberen we als school ook serieus te luisteren en rekening te houden met de wensen en creatieve oplossingen van de kinderen. Hier kan een zeer effectieve preventieve werking vanuit gaan op gebied van pesten en andere sociaal emotionele thema's en vaardigheden.

Repressieve maatregelen

1. Indien er sprake is van incidenteel pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen gezamenlijk besproken door de leerkracht van het kind. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken.
2. Als er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester doorgesproken en vastgelegd. De interne begeleiding (IB) van de school

wordt op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouder(s) en kan de gemaakte afspraken terugvinden in de administratie van Parnassys.

3. Indien het probleem zich blijft voordoen meldt de leerkracht dit aan de interne begeleiding van de school. De IB'er nodigt de ouder(s) op school uit voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste gesprek met de IB betrokken worden. De IB gaat uit van het opgebouwde dossier van de leerling en vult dit verder aan met het verloop van de gesprekken en gebeurtenissen.
4. Als het gedrag niet verbetert, wordt er door de intern begeleider verwezen naar de Ouder- en Kindadviseur. Ouder en kind kunnen dan samen met de adviseur kijken naar de hulpvraag van kind en/of ouder.
5. Indien het pestgedrag niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem ook aan te pakken kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen zoals: isoleren van de pester of schorsen.

Concrete pedagogische invulling als handvat van het pestprotocol

De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol. De leerkracht zal helder en duidelijk moeten maken dat dit ongewenste gedrag volstrekt niet geaccepteerd wordt. De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt ernstig met de pester en zijn ouder(s) en richt zich vervolgens op de zwiigende middengroep en de meelopers.

Hulp aan het gepeste kind

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit kan eventueel gebeuren door achtereenvolgens:

- Gesprekken met een professional, bij voorkeur de ouder- en kindadviseur zelf of iemand waarnaar zij doorverwezen heeft. Gesprekken op vast afgesproken momenten kunnen zorgen dat nieuwe prikkels signaleerd worden en daarbij kunnen eerdere ervaringen verwerkt worden.
- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een "verwerking schriftje" dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van kind en leerkracht. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de traumatische ervaringen van zich af te schrijven/tekenen.

Hulp aan de pester

De pesters hebben in ons pedagogisch stelsel ook recht op hulp, zij zijn niet in staat om op een normale wijze met anderen om te gaan en hebben daar onze professionele hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek waarin duidelijk wordt aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op school. Dit gesprek wordt gevoerd als een 'slecht nieuwsgesprek'. Er wordt een schriftelijk verslag van gemaakt. Een duidelijke afspraak voor een vervolgesprek op termijn, ongeacht de ontwikkelingen, wordt gemaakt. Ook wordt duidelijk

gemaakt welke consequentie er zal volgen indien het pestgedrag toch weer voorkomt.

- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat al het personeel alert kan reageren.
- De ouders worden geïnformeerd van zowel de pester als het gepeste kind.
- Van alle gesprekken met de pester en /of ouders worden verslagen gemaakt. Indien deze activiteit geen oplossing biedt voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.

Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers

De zwijgende middengroep is van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Deze middengroep is te veranderen door de leerkracht. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee. De situatie voor met name meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag.

Hulp aan de ouder(s)

Voor de ouder(s) van het gepeste kind is het van belang dat de school het pesten serieus aanpakt. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pesters moeten op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat verbeterd moet worden. De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

8. Adviezen ter begeleiding bij pestgedrag

Aan de leerkracht

Begeleiding van de gepeste leerling

- Luister naar het kind en neem het probleem serieus.
- Laat merken dat je achter het kind staat en het pesten veroorzaakt.
- Huilen of boos worden is vaak een reactie die een pester wil uitlokken.
- Help het kind inzien dat hij/zij ook op een andere manier kan reageren d.m.v. modelling.
- Zoek samen met het kind naar een andere reactie en oefen die.
- Ga na welke andere oplossingen het kind wil en werk samen met het kind aan deze oplossingen.
- Benadruk de sterke kanten van het kind.
- Ga het kind niet overbeschermen, hiermee plaats je het kind in een uitzonderingspositie, wat het pesten negatief kan beïnvloeden.
- Praat met de ouder(s) van het kind.
- Zorg indien nodig voor professionele hulp.
- Zie ook de bijlage voor gebruik van kinderliteratuur.

Begeleiding van de pester

- Laat merken dat je het pestgedrag van het kind afwijst, niet het kind zelf.
- Praat met het kind over zijn/haar rol in het pesten.
- Laat het kind d.m.v. gesprekken of rollenspellen inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is op het gepeste kind.
- Maak samen met het kind afspraken om het gedrag te veranderen en help het kind zich aan deze afspraken te houden.
- Help het kind om op een positieve manier relaties met andere kinderen te onderhouden.
- Beloon goed gedrag.
- Praat met de ouder(s) van de pester om een eventuele oorzaak van het pesten te achterhalen en de aanpak op school en thuis op elkaar af te stemmen.
- Zorg zo nodig dat het kind professionele hulp krijgt.

Begeleiding van de zwijgende middengroep

- Aandacht besteden aan de groepsnorm.

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommige kinderen houden zich afzijdig, merken niet dat er gepest wordt of willen het niet merken. Kenmerkend voor deze groep kinderen is vaak dat zij bang zijn zelf slachtoffer te worden van pesterijen. Er zijn ook kinderen die incidenteel meedoen met het pesten. Deze kinderen zijn ook bang slachtoffer te worden, hopen hierdoor aan populariteit te winnen bij

de pester(s) of proberen zo vriendschap te winnen of te behouden. De kinderen in deze middengroep zijn over het algemeen kinderen die erg gevoelig zijn voor de groepsnorm. Het is dan ook van groot belang dat de groepsnorm is dat je niet meedoet aan pestgedrag en dat je pesten meldt aan de leerkracht. De leerkracht kan deze norm ondersteunen en zo de middengroep mobiliseren tegen pesten.

Aan alle ouders van de groep

- Stimuleer uw kind op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem goed gedrag van uw kind.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

Aan de ouder(s) van de gepeste leerling

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek.
- Neem uw kind serieus en sta achter hem/haar.
- Verhoog het zelfrespect van uw kind door positieve stimulering.
- Bespreek het probleem met de groepsleerkracht en indien nodig met de intern begeleider (IB), contactpersoon of directie.
- Houd een logboek bij van de pestincidenten, zodat de school precies weet wat het probleem is.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Aan de ouder(s) van de pester

- Neem het probleem serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat zijn/ haar gedrag met anderen doet.
- Besteed (extra) aandacht aan uw kind, zodat u weet waar hij/zij mee bezig is.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de maatregel van de school staat.

9. Samengevat stappenplan met betrekking tot pesten

Preventieve maatregelen

- De schoolafspraken en 'gouden regels' in de klas.
- De klassenvergadering of wekelijkse kringgesprekken met gebruik van de Sociaal Emotionele kaarten ('Soemo' kaarten).
- Inzetten van beloningssystemen gericht op het stimuleren van het gewenste gedrag. Benoemen van positief/ gewenst gedrag en modelling (gewenst gedrag laten zien).
- De inzet van lesreeksen vanuit specifieke preventieve en burgerschap methode: 'Discussiëren kun je leren', in de groepen 5 en 7.
- Tijdens de overdracht van een groep naar een nieuwe leerkracht worden bijzonderheden en gevoeligheden die spelen in de groep goed in kaart gebracht.
- Aandacht voor de communicatie en relatie in de driehoek: leerling, ouder, school.
- Bestaan van een leerlingenraad.

Repressieve maatregelen

- Incidenteel pesten: gesprek met de betrokken kinderen.
- Herhaald pesten: gesprek met pester en zijn/haar ouder(s), afspraken worden vastgelegd.
- Pesten duurt voort: gesprek met ouder(s) en pester met de interne begeleiding (IB).
- Nog geen verbetering: ouders verwijzen naar de Ouder en Kindadviseur (OK). Verwijzing gaat via IB; ouders nemen zelf contact op met de OK adviseur.
- Na dit stadium nog geen verbetering: er volgt opnieuw een gesprek met ouder(s), leerkracht en IB.
- Ondanks bovenstaande acties is er geen duidelijke verbetering zichtbaar: in dit geval volgt er een gesprek met de directie.

Concrete hulp aan het gepeste kind

- Structurele gesprekscyclus met kind en vertrouwenspersoon starten voor de duur van het pesten.
- Vertrouwelijk gebruik van een " verwerking schriftje".
- Ouder(s) op de hoogte stellen van het pesten en de aanpak daarbij.
- In samenspraak afronden van de gesprekken.
- Indien nodig professionele hulp invoeren.

Aan het pestende kind

- Gesprekken vanuit het protocol in bijzijn van de ouder(s).
- Informatie aan teamleden en alerte reacties vanuit het team.
- Probleemoplossende gesprekken; de oorzaak van het pesten nagaan.
- Indien nodig professionele hulp.

Aan de zwijgende groep / meelopers

- Gesprekken in de groep waarbij pestgedrag wordt besproken.
- Aangeven wat de verschillende rollen zijn in een pestsituatie en wat een ieder kan bijdragen aan een veilige school waar niet gepest wordt.

10. Protocol Cyberpesten

Inleiding

Digitaal pesten is een van de verschillende vormen van pesten. Op het internet kan men een andere identiteit aannemen of volledig anoniem blijven waardoor grenzen van het pestgedrag worden verlegd. Op de 2e Daltonschool zijn wij ons ervan bewust dat dit een groeiend probleem is in onze samenleving. In dit protocol beschrijven we de aanpak op de 2e daltonschool m.b.t. (on)veiligheid op social media. Een deel van dit protocol is overlappend met het eerder beschreven pestprotocol. Enkele maatregelen en gespreksvormen gelden echter specifiek voor het protocol gericht op cyberpesten.

Cyberpesten: een definitie

Cyberpesten, digitaal pesten of digipesten zijn alle drie vormen van pesterijen die gebruik maken van ICT (zoals internet, smartphone of p.c.) om anderen lastig te vallen, te bedreigen of te beledigen. Slachtoffers van cyberpesten worden vooral belaagd via sociale netwerken. Veel vaker dan via bijvoorbeeld e-mail of telefoon. Cyberpesten uit zich op verschillende manieren. De meest voorkomende vormen van cyberpesten zijn beledigingen, vernederende boodschappen versturen via chat en/of sociale platformen en het op het internet plaatsen van filmpjes, foto's of privégegevens van de ander.

Preventief

We zien op onze school veel kinderen die een mobiel meebrengen. Dat past in deze tijd en vanuit veiligheid (op weg naar school en terug) hebben we hier zeker ook begrip voor. Op school heeft uw kind echter geen mobiel nodig. Als school zijn we de gehele dag bereikbaar mocht er iets zijn. Vandaar ook dat we het volgende beleid hanteren m.b.t. mobiel gebruik op school: De mobiel gaat uit op het moment van betreden van het plein. Op het plein zien we dus geen mobiel. Dit blijft zo totdat uw kind om 3 uur het plein weer verlaat. In de tussenliggende tijd staan mobielen dus uit en zijn ze uit het zicht. In de huidige tijd van sociale media is het van belang kinderen te wijzen op de omgang met media als Facebook, WhatsApp, Snapchat of Instagram. De leerkracht bespreekt met de groep de voordelen én risico's hiervan. In de bovenbouwgroepen is dit sowieso aan de orde. Dit kan middels verschillende lessen rond gebruik van een social media. Denk hierbij aan bijv. de les WhatsHappy waar het gaat om goed WhatsApp gebruik.

Op de 2e Daltonschool wordt meegedaan aan de jaarlijkse week van de Mediamasters (in gr. 7/8). Ook daar wordt stilgestaan bij een juist gebruik van sociale media. Meer informatie m.b.t. lessen rondom social media is te vinden op diverse websites, welke eerder in het pestprotocol worden genoemd.

Curatief stappenplan

Wanneer de leerkracht signaleert dat er sprake is van cyberpesten, volgt hij/zij onderstaand stappenplan.

1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer(s) als met de dader(s) in gesprek wordt gegaan. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt en vastgelegd over het vervolg m.b.t. de problematiek.

Gesprek met de gepeste leerling. Het is van belang dat de leerkracht:

- Deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- De leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
- Zich probeert in te leven in de leerling.
- Geen verwijten maakt; dat maakt het onveilig voor de leerling waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- De leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en te verwijderen wanneer het om pesten via social media gaat.

Onderstaande punten zijn daarbij eveneens van belang:

- Wanneer dat kan is het zeer belangrijk dat de leerling een overzicht van de gevoerde gesprekken uitprint (of een print screen maakt). Deze gesprekken kunnen mogelijk als bewijsmateriaal dienen.
- Wanneer het pesten op school gebeurt kan dit in samenwerking met het systeembeheer worden opgespoord/ achterhaald. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

Gesprek met de dader(s). Hierbij is het van belang dat de leerkracht:

- Goed doorvraagt en ook luistert naar de kant van het verhaal van deze leerling en probeert te achterhalen wat de redenen zijn van zijn/haar acties op social media.
- Wijst op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling en het gedrag afkeuren. De leerkracht maakt duidelijk dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is. Er kunnen dan strafrechtelijke consequenties volgen.

2. Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen.

De leerkracht informeert zowel de ouder(s)/verzorger(s) van de gepeste leerling als de ouder(s)/verzorger(s) van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dit gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. In dit gesprek is het van belang dat ouder(s) ook kunnen vertellen welke signalen zij eventueel hebben meegekregen van het kind. Ouder(s) kunnen voor het verkrijgen van meer informatie op dit punt eventueel verwezen worden naar de volgende sites voor meer informatie:

www.stoppestennu.nl/cyberpesten

www.pestweb.nl

3. Afronding

Een week na het cyberpesten gaat de leerkracht opnieuw met zowel de pester als gepeste in gesprek en informeert dan naar de huidige stand van zaken. Tevens neemt de leerkracht opnieuw contact op met de ouders van zowel de gepeste leerling als de pester. Doel hiervan is om te achterhalen of pestgedrag gestopt is (bij de gepeste leerling) en te informeren (pester) over de huidige situatie. Als het cyberpesten is gestopt, dan wordt het dossier gesloten (bij de incidentenregistratie).

4. Nazorg

Het is belangrijk om de leerlingen voorlopig te blijven volgen, dit om te voorkomen dat het pestgedrag terugkeert. Vraag de leerling die gepest is af en toe hoe het met hem/haar gaat. Let erop dat dit gebeurt in een veilige ruimte. Wanneer de leerling over de gang loopt zal hij/zij waarschijnlijk minder snel zeggen dat het niet goed gaat. Ook de leerling die gepest heeft kunt u vragen hoe het met hem/haar gaat. Deze kan namelijk ook behoefte hebben aan aandacht. Daarnaast kunnen andere leerlingen uit de groep een informatiebron zijn m.b.t. gedrag op sociale media.

5. Blijvend pestgedrag

Wanneer het cyberpesten door blijft gaan of terugkeert (dus bij een tweede keer) volgen we de stappen zoals deze in de samenvatting van het pestprotocol zijn beschreven.

11. Naslagwerk en oefenvormen

In de school, te vinden in de orthotheek bij de interne begeleiding, zijn diverse materialen te raadplegen.

Voor de leerkracht en ouder(s)

Titel: *"Pesten wat is het, wat doe je eraan?"* Auteur: Gie Deboutte en Inge Schelstraete Uitgever: Bakermat uitgevers Korte omschrijving van de inhoud: Spelletjes, activiteiten en oefeningen voor het herkennen, signaleren en bestrijden van pestgedrag op school.

Titel: *"Ik ga weer graag naar school"* Auteur: Drs. Brenda Kenter Uitgever: CPS (uit de serie 'een zorg van school en van thuis') Korte omschrijving van de inhoud: De auteur van deze handzame publicatie geeft scholen en ouders praktische richtlijnen om pestgedrag te signaleren, te voorkomen en te beëindigen.

Titel: *"Luister je wel naar mij?"* Auteur: Martine F. Delfos Uitgeverij: SWP Amsterdam Korte omschrijving van de inhoud: Tips en achtergrondinformatie voor gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar.

Titel: *"Kinderen en sociale vaardigheden."* Auteur: Anne Kooijman Korte omschrijving van de inhoud: Dit boek geeft ouders informatie over sociale vaardigheden en hoe ze hun kinderen daarbij kunnen stimuleren. Tijdens het lezen kunnen de kinderen met het sociale-vaardigheden-kwartetspel 'De Coole Kikker'

spelen. Dit spel is ook op school aanwezig. De hoofdstukken in het boek volgen de thema's van het kwartet waarbij steeds een toelichting wordt gegeven op de situatie, met tips voor ouders om hun kinderen te helpen Coole Kikkers te worden. Kijk voor meer informatie op www.decoolekikker.nl

Voor kinderen

Titel: *"Pesten. Mijn boek over durf en zelfvertrouwen."* Auteur: Astrid Tulleners Uitgever: SWP Amsterdam Korte omschrijving van de inhoud: Wat is pesten? Hoe ontstaat het? Hoe voelt het om gepest te worden en wat kun je eraan doen? In dit boek kunnen kinderen aan de hand van gerichte vragen en opdrachten opschrijven en tekenen wat het met ze doet en hoe ze het kunnen aanpakken om er iets tegen te doen. Een stappenplan met veel praktische tips biedt een bruikbaar handvat. Voor kinderen, ouders, leerkrachten en hulpverleners. Kijk voor meer informatie op www.ninoboeken.nl

Titel: *"Het coole kikkerboek"* in combinatie met het kwartet spel "de coole kikker"! Auteur: Anne Kooijman Korte omschrijving van de inhoud: Speciaal voor kinderen die meer vrienden zouden willen hebben of kinderen die gepest worden en niet voor zichzelf durven opkomen. Vanaf 9 jaar.

Titel: *"Superdolfje"* Auteur: Paul van Loon Korte omschrijving van de inhoud: Dit boek is geschikt om voor te lezen aan de groepen 4/5/6. Bij het boek zit een lesbrief tegen pesten. Deze lessencyclus bestaat uit zes opdrachten en is terug te vinden in de bijlage. Kijk voor meer informatie op www.dolfjeweerwolfje.nl in bijlage 6 is de lesbrief opgenomen.

Bordspel : *"Kikker be cool"* Auteur: Anne Kooijman Korte omschrijving van de inhoud: *Kikkerbecool* is een spannend bordspel waar je wijzer van wordt. Al spelend leer je sociale vaardigheden, goede manieren, opkomen voor jezelf en omgaan met pesten en plagen. Geef antwoord op de vragen van de kaartjes om fiches te verdienen. Laat je hersens kraken en bedenk wat een coole kikker zou antwoorden. Een coole kikker kan goed met andere kinderen omgaan maar komt ook voor zichzelf op, heeft goede manieren en laat zich niet op de kast jagen door plagen of pesten. Voor 2-6 leerlingen vanaf 8 jaar. Kijk voor meer informatie op www.decoolekikker.nl

Spel: *"Pestkwartet"* Voor meer informatie hierover zie: <http://www.pestweb.nl/NR/rdonlyres/EDD8A492-0967-4DC9-A452-BA3339BB25FC/0/LesbriefPestkwartet.PDF>

Spel: *"Kaartspel digitaal pesten"* Voor meer informatie hierover zie: www.pestweb.nl

Algemene tip: online zijn vaak erg veel ideeën en boeken te vinden. Zo zijn er bijvoorbeeld ook prentenboeken of dichtbundels die een goede aanleiding geven voor het openen van een gesprek over pesten in de groep. Bijvoorbeeld: *"BOOS, BOOS, BOOS"* van Linda Urban. OF *"Pol de muis is bang en dat is heel gewoon"* van

G.Lindemans. Twee prentenboeken over emoties. Maar "*Jij bent de liefste*" van Hans en Monique Hagen is ook heel geschikt om korte gedichtjes over emoties uit te halen.